

Numerul 16.

Oradea-mare 17/30 aprilie 1905.

Anul XLI

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei

Lady Macbeth.*

Horribile, horribile, moost horribile!
(Shakespeare.)

În capela subterană, singuratec loc și sfânt
Sună rar și în restimpuri miezul nopții pe pământ!
Un fior trecu prin aer!... boltele sunt clătinate,
Iar pe ziduri se văd pete, și trec umbre 'nhotate!
Sfinții neclintii în jilturi cu ochi stinși și nemișcați;
Ca de-o crimă neauzită par a fi înspăimântați.
Heruvimii de prin colțuri în neliniște tresar,
Sfărâind se stinge 'n grabă candela de pe altar!
Întunericul e mare!... și pământul pare dat,
Ca o pradă de tortură, demonului nendurat.
Singur numai stă în veghie, arzător și neclintit,
Peste lumea criminală, ochiul cel neadormit!...
Sus, pe treptele mărețe în împărătesc palat,
Sub alcovul cu coroană o funță s'a sculat;
Camera se luminează. Ea în grabă se 'nvălește
Într'o mantie de noapte, și misterios șoptește...
Este palidă ca moartea... ochii sei painjiniți!
Sunt deschiși fără simțire și în orbita lor lipiți;

(Lady Macbeth ese; pune sfeșnicul pe masă, scoate batișta din sin și își șterge fruntea, pe urmă șterge cu violență și apăsător dosul mâinei drepte, zicând):

„Vecinic! vecinic! pân la moarte n'o să scap de-această
pată!

„Piei acum!... piei, infamo!... de pe mâna mea odată!...
(Se aude bătând două ore.)

„Una... două... două ore!... este timp... curaj— acum!
„Ce adânc mai e infernul, ce 'ntunerec! negrul fum

* S'a cetit în ședința publică dela 28 martie v. a Aca-
demiei Române.

„Se întinde pretutindeni! nu mai văd nimic... de loc!...

„Ba-mi văd pata mea de sânge ș-apoi văd un ochiu
de foc

„Care orcând și or unde ne'ncetat me urmărește...

„Me fixează, și me arde! ca pe-o flară me privește.

(Apasă cu violență mâna stângă peste dosul mâinei
drepte și continuă a vorbi):

„Cine-ar fi crezut?... bătrânul... când viața în el se
stinge

„Morței să se 'mpotrivească și să aibă— atâta sânge!...

„Dar ce-aud?... cine me chiamă?... cu-a mea mână
însângerată!...

„Și în zdrențele aceste!... iată vin... acum... iată!...

(Regina ese repede.)

(Medicul și camerista reginei, în fundul camerei, după
ce au ascultat):

Medicul.

Ei! sârmană!... îmi este milă!... și de când?... de când
...ai zis?...

Camerista.

De când scoțianul nostru în castel a fost ucis...
De ai sei!...

Medicul (pe gânduri.)

Ce! de-atunci!...

Camerista.

Astăzi s'a 'mplinit un an...

Medicul.

Stranie coincidență!

Camerista.

Dela moartea lui Duncan:

De atunce a mea doamnă, miezul nopții cum sosește,
O putere nevăzută din odihnă o zvonțește...
Repede ca o nălucă ea din patul seu se scoală,
Brațul ei și mâna dreapta tot le spală... și le spală...

*Ce-a fi având, sărmana, nu știu - dar e lucru neauzit
Zi și noapte să trăiască într'un chin neconținut!...
Viața pentru dânsa este o tortură nesfârșită
Fără somn, fără de pace, fără milă schingiuită!
Mult mai bine! mult mai bine cruda moarte să o iee!...
Și cu mult mai fericită...*

Medicul (in sine.)

E culpabilă femeie!...

Camerista.

Cine poate să descrie floroasele lor certe!

Și blestemurile crude...

Medicul (convins.)

Numai Dumnezeu s'o ierte!

A. Naum.

Steaua Orientului.

Roman istoric.

(Urmare.)

După aceea comisarii se suiră în trăsura cea pompoasă, luară la sine pe Carlo Magno și cortegiul porni spre oraș între neîntrerupte strigăte de bucurie și salve bubuitoare.

Eră la 11 ore, când intrară pe poarta Albei-Iulia. Casele erau împodobite cu steaguri, pe stradale ticsite de lume curioasă pedestrirea trase cordoane ca să țină comisarilor calea deschisă, pe cari mulțimea îi petrecu cu strigăte însuflețite până la cvartir unde trimisul lui Mihaiu-Vodă: Petru Armean îi așteaptă deja să-i salute în numele stăpânului seu.

Ostașii erau dintre toți cei mai veseli, căci se lățise vestea că comisarii au adus bani, de cari ostașii aveau trebuință arzătoare, neprimindu-și lefele deja de mai multe luni.

Se mestecă ziua cu noaptea pe când boerii fruntași își sfârșiră vizitele la comisari.

Prin slabul întunec al serii, înaintea cvartirului comisarilor, argații boerești plimbau cai înșelați așteptând după stăpânii lor.

Mulți dintre nobili se depărtase deja, când îl vedem pe Mateiu aruncându-se sprinten pe spatele calului seu și plecând în societatea unui oștean bătrân, cătră care junele nobil arată o deosebită stimă și o reverență aproape sficioasă.

— Crezut-ai fi, Mateiu, numai cu un an mai nainte că trebile țerii voastre atât de radical au să se schimbe? — se adresă după un timp bătrânul junelui.

Nu se cerea auz muzical ca să poți ghici din particularitatea glasului, cu care oșteanul rostise aceste cuvinte, că acele au fost pronunțate de o gură lipsită de dinți. Cu toate că eră amurg de seară, dacă priviai în fața împistrită de cute și catrice a bătrânului ce stătea ca înfipt pe spatele armăsarului seu, te surprindea o bărbie adusă cătră nas, sub care niște mustețe cărunte și stufoase acoperiau o gură de babă, mărginită de niște buze vestezite și toate pungă. Numai nasul mare și săgețile de foc ce fulgerau din niște ochi holbați și pătrunzători dădeau chipului acestui oștean o expresie rezboinică, cruntă, aproape înfiorătoare.

Eră vestitul Baba Novac acest bătrân, mâna dreaptă și vrednic tovarăș de luptă al lui Mihaiu-Vodă. În tinerețe el ajunsese prizoner în mâinile turcilor, cari din rezbunare îi scoaseră toți dinții din gură. Dela acest defect corporal căpătase el porecla de „Baba“, pe care apoi o eternizase prin nenumăratele sale fapte de vitejie ce le sevârșise în viforoasa sa viață.

Baba Novac numai pentru festivitățile zilei de 10 februarie venise la Alba-Iulia, căci de regulă, când el nu eră pe câmpul de luptă, Mihaiu îl trimitea ca pe cel mai increzut om al seu la punctele cele mai periclitare, unde pe lângă bogata experiență a bătrânețelor se mai cerea și focul însuflețit al tinerețelor.

Bătrân cuminte în sfaturi, tiner însuflețit în lupte, iată esența caracterului lui Baba Novac.

Peste fața lui Mateiu se respândi o roșată vie când respuse lui Novac:

— Căpitane! — Dacă n'am fi călări, te-aș rugă să-ți pui mâna pe peptul meu. Buzele mele nu sunt în stare să-ți răspundă după cum simțesc, din bătaile inimei mele înse ai înțelege ce vreau să-ți spui. Prea îndelungat am fost asupriți, cerbicele noastre prea sunt înecate în lacrimi, ca să putem cuprinde cu mintea-ne dedată cu umiliri evenimentele momentose ce se petrecură în lunile ultime. Din popor băștinaș ce fusese în aceasta țară, Românul ajunsese slav huiduit, disprețuit, împins și tras de toți, până ce energia îi amortise cu totul. Și oare vecinică să fie amortirea neamului românesc, sau că seamănă morții aparente a plantelor cari își păstrează nevătămată puterea de viață sub stratul de zăpadă?

— Un popor nu poate perî câtă vreme își păstrează graiul și datinele străbune — respuse Baba Novac. — Până acum pentru Românii ardeleni a fost iarnă grea, dar gerurile s'au sfârșit deja. Tu ești tiner, aproape copil pe lângă mine și viitorul e al tinereții. Românii ardeleni le lipsesc nobili de viața lor, căci pe cari îi avură, se lăpădară de neamul lor ca niște fii perduți ce-și vând mama. Stăruiește Mateiu ca puținii nobili români, cari nu s'au renegat încă, să-ți urmeze exemplul. Căsătorească-se toți cu fiice de țerani... Har domnului! trecuse deja timpul când Românul nobil se sfiă să-și iubească neamul. Mihaiu-Vodă va face din Românii iobagi vrednici nobili. La acest drept nu renunță, cu toate că magnații și curtea imperială ar fi bucuroși să-l poată lipsi de el.

Noaptea rece de iarnă se întinse într'aceste peste orașul amortit în zăpadă și la resărit, discul lunei pline se ridică tremurând de după deal, sărutând cu razele ei reci un selipicios polei de argint pe haina albă a firei înghețate.

În poarta unei case călăreții se opriră. Baba Novac sări jos de pe cal și întinse frânele acestuia servitorului ce-l așteptă. Apoi își întinse mâna lui Mateiu și zise:

— Mâne după audență o să te cerc. Dochiței predă-i închinăciunile mele. Nu pot decât să te laud că ți-ai ales o nevastă atât de bravă. Noapte bună!

Abia se depărtase Mateiu, când din umbra zidului pași un bărbat înalt înaintea lui Baba Novac.

— Bună seara, căpitane! — zise necunoscutul.

— Bună seara! — re'napoiă Novac salutarea.

— Ce surprindere neașteptată!... Te credeam colindând prin Moldova și numai ce deodată me pomenesc cu tine infipt înaintea mea, ca și când ai fi izvorit din pământ.

— Te aștept deja de mult. N'am voit să te conturb, până ce te vei despărți de pretinul teu, căci pretin trebuie să-ți fie nobilul de care te-ai despărțit, de oare-ce i-ai promis că mâne îl vei cercă. Prea multă pretinie ții cu nobilii ardeleni, căpitane! Semn că încă nu-i cunoști din ce pânză sunt țesuți.

În tonul cu care el rostise ultimele cuvinte, par' că eră un accent de muștrare, pe care Baba Novac îl pricepù, căci pe buzele sale încrețite se puse un zimbet ușor când zise:

— Cu drag aș stringe la pept pe toți nobilii ca junele ce-l văzuseși aci. Păcat, că nu sunt mai mulți ca el! Atuncea și dorul teu s'ar stimpără, n'ar trebui să-ți înveselești sufletul cu năluciri deșerte ce nu se pot realiză nici odată.

— A fost Român? — întrebă streinul.

— Da. Român nobil, care s'a căsătorit cu o fată de iobag.

Baba Novac păși acum cu oaspele seu în curte. Numai acum, după ce ieșiră din umbra zidului la lumina lunii se desfăcù pe deplin figura nou venitelui.

Statura lui de atlet părea mai înaltă în haina lungă ce-i atárnă până 'n glezne, strinsă pe la mijloc cu un brâu. Pe cap avea un potcapiu mare, de sub care niște plete negre ca peana corbului undulau în valuri bogate pe doi umeri robusti. Pe peptul lui lat se clătina o barbă lungă și stufoasă, din negrimea căreia firele cărunte scilipiau pe ici colo.

Aceasta înfățișare a necunoscutului îl dădea de un cucernic călugăr de cari Ardealul eră plin pe acele vremi.

Eră deci, dacă nu curios, cel puțin neînțeleș titlul ce îl dăduse peste câteva clipe Novac, când îl întrebă:

— Vii din Moldova, căpitane?

Călugărul își încrucișă mâinile pe pept și aplecându-se cucernic, respunse cu un zimbet tainic:

— Mai nainte de toate trebuie să-ți revoc în memorie că numele meu e: Călugărul Saschi.

— Da, da — întări căpitanul. — Călugărul Saschi... Ai sosit deci din Moldova, cuvioase părinte?

— Am cutrierat toată Moldova, de prezent inse vin din Făgăraș; am adus dela doamna răvaș pentru vodă.

... Predatu-i-l-ai?

— Încă nu. Am căutat după banul Mihalcea și logofetul Stoica, dar nu i-am aflat în Alba-Iulia.

— Ei sunt în Viena, Vodă i-a trimis în solie la împăratul. Dar pentru ce n'ai dat scrisorile deadreptul Vodei?

— Pentru că magnații cari impresoară pe Vodă nu m'ar fi lăsat să intru la el. Rasa simplă de călugăr nu s'ar fi potrivit cu splendoarea vestmintelor scumpe de cari a strălucit azi tot orașul. Am așteptat seara, cugetând că dacă me voi prezentă la palat sub scutul lui Baba Novac, nimeni nu va cuteză să mi se puie piedecă în cale.

— Ai dreptate. Să mergem deci la voda încă acum, căci mâne va fi ocupat cu primirea comisarilor.

Baba Novac și călugărul porniră cătră palatul vozii.

(Va urmă.)

Tit Chitul.

Serisoare.

*În ochii tei albaștri mari,
O clipă doar m'am oglindit
Și 'n sufletu-mi un cald fior
În clipa-aceea am simțit.
M'am îmbătat de-un farmec sfânt —
Ce-a turburat a mea simțire,
Iar șoapta tainică de vânt
Părea o șoaptă de iubire!...
Ne-am cunoscut — bieți visători, —
Pierduți sub cerul nesfârșit
Și în amurgul fermecat
A noastre inimi s'au unit!...*

*Am stat apoi o seară 'ntreagă
Alături, prinși de-un cald fior;
Eu te priviam pătruns de farmec,
Iar tu cântai încetșor.
De-asupra noastră Nesfârșirea
Diamantinele-i scilipiri
Le 'mprăștiă în taina nopței,
În largul necoprinsei Firi!...
O stea pe fondul bolței clare
În ochii noștri licăridă,
Iar tu de farmecu-i mișcată,
Mi-ai spus că este steaua ta!...
...Și 'ncet, încet plecat-ai capul,
Iar eu, de părul mătășos
Atins-am buzele-mi aprinse,
Într'un sărut subtil, sfios!...*

*Când am plecat, durerea 'ntreagă
Și sbuciumul adânc, nespus!...
Le-am îngropat toate în uitare,
Odat' cu vremea ce-a apus!...
Azi simt un farmec nou și dulce,
Ce-mi leagănă duios simțirea,
Că 'n clipa când muriă regretul
Din vremuri, s'a născut iubirea!*

Const. Nutzescu.

Gugetări asupra amorului.

Simptomele amorului seamănă cu ale boalei. Ne e frig, ne e cald, în acelaș timp avem aceeași sentimente; tot la fel judecăm, aprobăm aceeași lucruri, iubim tot pe aceeași oameni; ne plac aceeași locuri unde am început să iubim, și toate aceste fără ca să ne indoim de ele.

De Prince de Signe.

*

Prevenirea e cavaleria ușoară a amorului.

Mme de Condolle.

*

Amorul seamănă cu anul, cel mai frumos timp e primăvara.

Alphonse Karr.

*

C u i b u l f e r i e i t .

(Das Glück im Winkel.)

Dramă în trei acte.

De Herman Sudermann, traducere de Maria Batulescu
(Urmare.)

Scena 5.

Aceiași, Elisabeta.

Elisabeta (cu un port-feuille în mână.) Nu-i așa, că ăsta eră?*Röknitz*. Scumpa mea amică, aș dori să-ți exprim din tot sufletul, cele mai demne cuvinte de mulțămire, — înse nu-mi succede să le potrivesc.*Elisabeta*. Ce? Plângi Betino! (spre Röknitz) Röknitz!*Betina* (repede.) Aș! nu Eliso!*Röknitz*. Las-o că e puțin induioașată, pentru că sunt eu așa de generos, — ce să-i faci, asta-i specialitatea mea! Me recomand pentru cazuri eventuale, ca binefăcător, ca ajutor de-aproapelui meu, ca bărbat milostiv, tot ce poftiți — numai să nu coste parale.*Betina*. Nu-l crede, nu-l crede!*Röknitz* (numără hârtiile.) Una, două, trei, — numărul patru — ăsta-i ăl afurisit. — Dacă aș putea scăpa de ăsta. — Uff! — Pentru că are un cusur, șchioapă pe ascuns! — Știți cum e asta?... Și noi șchioapăm câte odată. — Când începe să se istovisească temperamentul — când nu mai vrea să izbucnească nici un sentiment — când — (accentuând) știți cum șchioapătează pe ascuns?*Elisabeta*. Dragă Röknitz, contemplațiunile dtale lumesti, zeu, prea sunt puse în comparațiune cu târgul de cai, pentru ca să le putem pricepe —*Röknitz*. Vrei să me necăjești?*Elisabeta* (clătină capul cu suris trist.)*Röknitz*. Scumpa mea doamnă, acum pot face concluziunea, că știi precis, ce fel de prietin posezi în porsoana mea. — Îți mulțumesc... (nevastei sale.) Când faci vizitele?*Betina*. Cam spre unsprezece ceasuri — cred că aș putea —*Röknitz*. Bine! — La revedere, scumpa mea doamnă!*Elisabeta*. Luăm masa la 12 și jumătate, Röknitz.*Röknitz* (cu perfectă politeță.) Me voi prezentă chiar înainte de ceasul fiesat (se inclină și trece spre ușe, cu tonul de mai înainte.) Bună ziua, distinsese mele doamne! (Iese.)

Scena 6.

*Betina, Elisabeta.**Betina*. Zeu, — nu-i frumos din partea ta, Elisabeta!*Elisabeta*. Ah — iartă-me, iartă-me! — Sunteți musafirii mei — iartă-me!*Betina*. Nu din pricina asta, — crede-me că nu. Înse dacă ai ști tu, cât de mult — se gândește el la tine, — cât de —*Elisabeta*. Încetează, — te conjur — încetează!*Betina*. Bine — cum vrei. Da! ce eră să te întreb? Ce s'a petrecut? — Or mai bine nu mai

spui. Aveți — alte proiecte pentru vr'o funcțiune — or vrea bărbatul teu să —

Elisabeta. Bărbatul meu ce să vrea?*Betina*. Credeam că știi? — Am ordin să nu pomenesc nimic despre asta. Te rog dar prea mult, nu me întrebă.*Elisabeta*. Bine, ce se petrece aici? Se pun lucruri la cale pe la spatele mele.*Betina*. Poate că ți se face o surprisă.*Elisabeta*. Nu sunt copil. N'am trebuință de surprise.*Betina*. Bărbatul teu nu ți-a spus —*Elisabeta*. Nimic — nici un... Ba da, azi dimineață făcuse oare-cari alusiuni, și adecă, — dacă s'ar oferi ceva mai favorabil, ceva — asta trebuie că a fost preparativa. — Iartă-me, Betino, în cele din urmă ce te interesează pe tine astea? — Sunt cu desevărsire — (și pune mâinile pe față.) Of! vreau să am liniște! Numai liniște vreau să am!

Scena 7.

Aceiași, Elena (în spatele ei Rosa în ușe cu o tavă.)*Elena*. Mamă, îndată va sună clopoțelul. Poate să aducă Rosa dejunul.*Elisabeta*. Da, poate să aducă dejunul Rosa.*Elena* (se repede la ea.) Mamițo! mamițo!*Elisabeta*. Ce poftesti?*Elena*. Să nu remăiu mai bine cu tine —*Elisabeta* (sculându-se.) Du-te cu Dumnezeu fetița mea! (S'aude clopoțelul. Imediat s'aude murmur de voci copilărești, care continuiază în scena ce urmează până când sună din nou.)*Elisabeta* (trecând la masa pe care a? depus Rosa tava cu pâne, unt, șuncă și o căniță cu lapte.) Nu vrei să gusti o bucăciică, Betino?*Betina*. Nu, îți mulțamesc, — te rog, dă-mi numai un păhar de lapte.*Elena* (ascultând la fereastră cu fața întoarsă spre public.) Ia ascultă, tanti Betina, ce gălăgie fac băeții. Fetițele, or cum, se poartă mai cuviincios. Este unul, îl chiamă Jerske, ăla îi bate pe toți... dar dela Sftul Mihaiu trece în liceu. (Tresare cu bucurie.) Ah, iată dl Dangel... Tanti Betina, auzi pe dl Dangel?*Betina*. Nu, copilul meu!*Elena*. Mamă, nu-i așa că auzi, că vine dl Dangel?*Elisabeta*. Lenuțo, urechile noastre nu sunt așa de fine.*Elena*. Ce curios?

Scena 8.

Aceiași, Emil și Fritz (intră cu zgomot.)*Emil* (făcând o reverință.) Bună dimineața!*Fritz* (asemenea.) Bună dimineața!*Elena* (salută plecându-și capul.)*Emil*. Te tog, dă-ne dejunul.*Fritz*. Da, da, — te rog, dă-ne dejunul îndată.*Elisabeta*. Duceți-ve mai întiu și săruta-ți mâna tanti Betinei și întrebați-o cum a dormit la noi?*Emil* (sărutând mâna Betinei.) Tanti Betina, cum ai dormit la noi?*Fritz*. Tanti Betina, cum ai —*Btina* (rizând.) Mulțamesc, mulțamesc, mulțamesc. Am dormit foarte bine.

Frumoasa frumoaselor.

Fritz. Mamă, dă-ne acum repede! Mai vrem să-i tragem o bătaie lui Jerske. E prea obraznic.

Elena. Pe ăla nu-l biruiți voi.

Fritz. Ha! ha!

Emil (totodată.) Ba il biruim!

Elena. Ți ascultă numai de dl Dangel.

Emil. Tu nu mai încetezi cu iubitul teu de Dangel.

Elisabeta (amenințându-i cu degetul.) Ei! băeți!

Scena 9.

Elisabeta, Betina, Elena, Videman (*Fritz* și *Emil* ies pe furis pe lângă ei cu bucățile de pâine cu unt în mână.)

Videman. Bună dimineața (dă mâna *Betinei*.) Ce zici de gălăgia asta, dnă Röknitz?

Betina. Îmi reamintește foarte plăcut, timpul meu de școală, dragă directore.

Videman. Nu-i așa, ce plăcut scandal? Pentru tot ce-i în lume nu l-aș da... (uitându-se la *Elisabeta*, se corige repede.) -- adecă dacă n'aș avea ambițiune la ceva mai înalt -- (gălăgia se face afară tot mai mare.) Ah! asta tot nu-i permis. Oare ce i-o fi găsit astăzi?

Elena. Îl bat pe Jerske, tată!

Videman. Da unde o fi Dangel?

Elena (foarte interesată.) Bine și dl Dangel trebuie să aibă vre-un moment de recreație, tată. Nu poți nici dta să pretinzi atât...

Videman (strigă băeților afară.) Tăcere acolo!

(Gălăgia încetează deodată, și se continuiază într'un murmur domol, până când clopoțelul școlii sună, după aceea crește puțin și imediat încetează cu totul.)

Betina (incet.) Vrei să vorbești cu el acum?

Elisabeta (afirmă.)

Betina. Lenuțo, vino să ne îmbrăcăm.

Elena. Inchipueșteți tată, tanti *Betina* me ia cu dânsă la prefectul.

Videman (surprins pe gânduri.) Ah! iubită dnă Röknitz nu e oare prea --

Betina. Lasă pe mine, și fii liniștit, că iau eu răspunderea. La revedere, dragă directore.

Videman. La revedere, stimată doamnă!

(*Betina* și *Elena* ies.)

Scena 10.

Elisabeta, Videman.

Videman. Ah! da -- ai scris inspectorului invitarea pentru astăzi seară?

Elisabeta. Da au primit și vor veni.

Videman. Ce vrei să dai la masă?

Elisabeta. Am o pulpă de vițel cu mazere verde. Am și persecele, -- pentru că astăzi nu le-am trimes la vânzare --

Videman. Foarte bine, foarte bine. Vrei să le dai ca desert sau facem o boula. -- De altfel ne vom mai gândi, -- vin de Mosela avem. -- A fost Röknitz pe-aiici?

Elisabeta. A fost -- dar a plecat iar imediat.

Videman. Așa! Hh! -- Ce spunea cum e târgul?

Elisabeta. Așa cred, că bun.

Videman. Așa proprietar ca el! -- (Vrea să plece.) De!

(Va urmă.)

Femeile frumoase și pictorii lor.

Fornarina lui *Rafael*, e moartă, *Lavinia* lui *Tizian*, e frumoasa *Veneției* -- e moartă, dar alte frumuseți apar, -- și alți maestrii intruchipează pe pânză, în linii neperitoare farmecul pieritor al chipului de femeie.

Astăzi, în întreaga *Italia* e cunoscută ca zină a *Veneției* contesa *Maria Morosini*.

Ea a moștenit tronul frumuseții ca urmașă directă, căci până mai acum propria ei mamă purtă coroana frumuseții în *Veneția*.

Aceste femei fac parte prin ascendența lor din una din cele mai vechi familii ale dogilor *Veneției*.

Locuința, reședința moștenită a familiei, e palatul *Că Doro*, cel mai splendid dintre toate palatele de pe *Canal Grande*.

Ací se leagăna gondola artistic ornamentată, a familiei *Morosini*, ací totul e culoare și splendoare.

Culoare și splendoare! Așa a fost pe vremea lui *Tiepole* și a lui *Veronese*, pictori celebri, așa e și astăzi, în vremea frumoasei și tinerii stăpâne, care mănuește însăși penelul cu măiestrie.

Dar frumusețea acestor contese nu e o frumusețe venețiană, așa cum a fost imortalizată de *Palma Vecchio* și de *Tizian Vecelli*.

Sunt meridionale, cu un temperament vivace, setos de viață, plin de vibrații și de scânteieri.

Chipul tinerii contese trădează lesne un amestec de rasă, un amestec franco-spaniol.

Fericit portretistul care întâlnește în viață un asemenea model. De două ori nemuritor: nemuritor prin arta lui, nemuritor prin frumusețea modelului!

Un asemenea artist fericit e pictorul *Matteo Vittorio Corcos*, autorul portretului contesei *Maria Morosini*!

Doine populare.

Mândri-s ochii și-s ai mei,
Și nu-s slobodă cu ei,
Mândră-i gura și-i a mea,
Și nu-s sloboda cu ea,
Să grăesc cu cine-ași vrea.

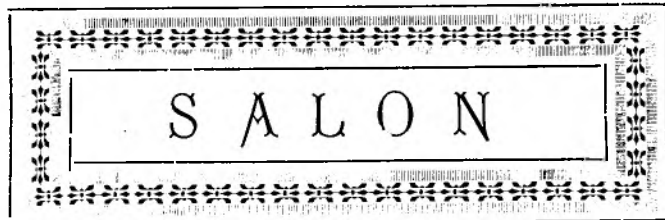
Fii bade pe odihnit,
Pân' la noi dacă-i venit,
Să te jor un jurământ,
Pentru cine m'ai urit:
Pentru o boabă de strugur,
Pentru o hidă de ungur,
Pentru o rujă scuturată,
Pentru o fată blăstămată.

Peana 'n car, peana 'n căruță,
Ș-o găsit badea draguță,
Peana 'n car, peana 'n teleagă,
Ș-a găsit dar nu i dragă,
Peana 'n car, peana 'n hinteu,
Tot mai dragă i-am fost eu.

(Câmpie.)

Vicus.

Dela București.

Ultimele zile ale sesiunii Academiei. — Concursul de premii. — Cea din urmă semnătură a lui dr. Felix. — Succesul Românilor de peste hotare. — La Măgurele.

În momentul în care încep să scriu aceste rânduri, me aflu în mare perplexitate. Am atât de multe subiecte și atât de puțin timp. Nu țin minte ca Academia să fi ținut atâtea ședințe și atât de lungi.

În deosebi putem să constatăm aceasta noi cei ce am făcut parte din comisiunea premiilor. Nici odată atâtea cărți n'au solicitat premiile: șeptzeci și cinci. E bine, să citești atâta grămadă, să faci raport despre opt-zece, câte ți s'au împărțit și să asști când în comisiune se citesc toate cele 75 rapoarte, nu e glumă.

Și de-ar fi numai atâta, ar fi cum ar fi. Dar când vii acasă, după câte o ședință lungă, unde ai ascultat rapoarte amănunțite și discuții oboșitoare, când te bucuri de odihna ce ai să guști: iată că te trezești cu vizita concurenților cari îți cer sprijinul. Oameni pe cai nici de nume nu i-ai cunoscut, vin să-ți facă complimente și să-ți cerșească votul. Alții sunt mai modești, ei îți trimit numai carta de vizită.

Mai interesantă, dar totodată și mai periculoasă este intervențiunea damelor. La teatru, la concert sau aiurea în societate, o damă te roagă să-ți dai votul pentru domnul cutare care a scris o carte foarte bună. Ca să nu apari negalant, promiți; tot astfel fac și colegii cu cari din „întâmplare“ se întâlnește dama și protegiatul p'aci să iasă învingător.

Momentele d'o extremă serioșitate, cu care în comisiunea premiilor se discută valoarea lucrărilor intrate la concurs, câte odată trece și în ilaritate care înveselește pe toți. Aceste momente le ofer cărțile lipsite de ori ce valoare. Și fiind că de aceste sunt multe, comisiunea are multe ocaziuni de veselie.

Este uimitor să vezi curajul, cu care se prezintă la premii ori ce fleac. Cine a scris o broșurică, se crede competent a solicita un premiu. Până unde merge excesul acesta, se ilustrează escelent prin faptul, că la premiul de 12.000 lei a concurs și unul cu o poemă de șese pagini și jumătate. De când cu cazul părintelui Bontila, care cu o broșurică de câteva pagini concursase tot la marele premiu de 12.000, atâta ilaritate nu s'a produs în Academie.

Am avut înseși un moment de adâncă duioșie. Un raport a fost făcut de reposatul dr. Felix, care a găsit lucrarea foarte bună și a scris un raport favorabil. Într'acestea dinsul s'a bolnăvit. Când boala i-a devenit primejdioasă, venerabilul bătrân ș-a adus aminte că n'a subscris raportul. Conștiu de împlinirea datoriei sale, ca nu cumva prin lipsa subscrierii să rămână desconsiderată o lucrare de valoare, cu sfortarea ultimelor sale puteri de rezistență, s'a sculat din patul mortuar și cu mâni tremurătoare a iscalt raportul. La șese ore după aceea a murit.

Faptul acesta, relatat unui membru al comisiunii, de fiul reposatului, a produs cea mai adâncă emoțiune. Figura venerabilă a octogenarului coleg, a reapărut radioasă în amintirea tuturor, ca un model de onestitate, căreia trebuie să ne închinăm cu devoțiune.

***

La încheierea sesiunii generale a Academiei putem să constatăm cu bucurie succesul obținut de către cei de peste hotare.

Premiul cel mare de 12.000 lei, care până acum nu s'a dat decât la trei figure celebre ale literaturii noastre: Odobescu, Alecsandri și Coșbuc, de asta-dată s'a decernat cu mare însuflețire, îndată la prima votare, dlui dr. Ioan Sirbu, din Rudăria, comitatul Caraș-Severin. Un asemenea triumf n'a mai obținut nimeni de peste Carpați. Dl Sirbu poate fi mândru de succesul acesta. Cu dinsul ne bucurăm și noi și îl felicităm din toată inima.

Dsa nu este atât de tiner, precum mi-l întipuisem, căci are 40 de ani. A petrecut mai mulți ani la București, având și un post la fundațiunea universitară regele Carol, de unde s'a retras dedicându-se cu totul literaturii. În timpul din urmă a petrecut în satul seu natal, de unde a venit la București pe timpul sesiunii generale a Academiei. Acum își poate continua opera începută, având cea mai călduroasă incurajare posibilă.

Premiați au mai fost dnii T. Păcățianu, căruia, pentru „Cartea de aur“, i s'a votat suma cea mai mare din premiul Adamachi; precum și dl I. Russu-Șirianu, abilul ziarist, căruia i s'a votat o parte din acelaș premiu.

Bucovina asemenea a obținut succes. Membru în secțiunea istorică s'a ales dl D. Onciul acum locuitor în București, dar originar din Bucovina; iar membru corespondent dl G. Popovici, care înainte cu câțiva ani jucase un rol atât de important în mișcările naționale culturale din Bucovina, iar acum trăește retras la București.

Transilvania a mai fost distinsă prin alegerea de membru corespondent în secțiunea literară a dlui Sextiliu Pușcariu, un tiner filolog al nostru, care și până acum are un nume bine cunoscut și la al cărui viitor privim cu deplină încredere.

Cu aceste bune impresiuni încheiăm notițele noastre dela sesiunea Academiei.

***

Eri duminică, membri de peste hotare ai Academiei, distinși anul acesta cu cele mai înalte onoruri, făcurăm o excursiune să vizităm institutul Ottetelesianu, de sub supraveghierea Academiei.

Am fost mai de multe ori acolo și am avut ocaziune să vizitez din fir în păr admirabila conducere a institutului. Dar bucuria ce am simțit, me îndeamnă să me duc iarăș de câte ori pot.

Înainte de a plecă, dimineața la 9, ne duserăm la biserica Kalinderu, unde am ascultat liturghia și frumoasa cântare a corului, care cântă în stil mai oriental decât în biserica Domnița Balașa.

Veni și neobositul nostru președinte dela Academie, dl Kalinderu, care la sfârșitul liturghiei avu amabilitatea a ne arată toate frumusețile și raritățile acestei biserici a familiei sale.

Apoi urcarăm trăsura și plecarăm. Cei patru cai înaintași sburau ca vântul, de și timpul nu eră favorabil, căci plouă d'a binele. Dar ce ne pásă!

Eram veseli și conversația vială ne făcù să desconsiderăm vărsarea ploii.

Eșirăm la câmpie și verdeța întinsă în toate părțile ne aduse aminte de primăvară, pe care atât de mult o doriam.

N'a trecut bine o jumătate de oră, când în stânga noastră zărirăm conturile mărețului palat Ottetelesianu din marginea satului Măgurele, astăzi transformat în edificiu școlar, mărit și cu alte edificii clădite de atunci.

În altă jumătate de oră sosirăm. Dl director Slavici cu doamna soție, directoarea, ne primiră cu obicnuita-le afabilitate. Nu peste mult furăm poftiți la dejun, pe care îl luarăm dimpreună cu doamnele profesoare, servindu-ne niște fete drăguțe bucatele pregătite de alte fete pe cari le crește institutul.

Se 'nțelege că n'au lipsit nici toastele, în onoarea dlui Kalinderu supremul conducător al acestui institut, precum și în sănătatea dlui și al dnei Slavici.

Apoi ne-am dus în sala de gimnastică, unde ni s'a prezintat un tablou încântător: un chor de fete. Chorul, sub conducerea învățătorului, a cântat mai multe piese, cari ne-au frapat. S'a pus în mișcare fonograful și la sunetul lui s'a încins o horă încântătoare, la care să te tot uiți.

Dar se puse capăt și acestei plăceri. Societatea a plecat, conduși de dl și dna Slavici, să viziteze frumosul institut. O oră a ținut aceasta. Apoi luarăm un ceaiu de adio și ne rentoarserăm la București, cu impresiunea cea mai plăcută.

Iosif Vulcan.

Dela Academia Română.

Sesiunea generală din 1905.

V

În comisiunea care să examineze lucrările ce se vor prezenta la concursul premiului Adamachi din 1906 cu subiectul: „Fauna ichtiologică a României“, se aleg dnii: dr. V. Babeș, Gr. Ștefanescu, N. Teclu.

În comisiunea care să examineze lucrările ce se vor prezenta la concursul premiului Anastasiu Făt din 1906 cu subiectul: „Charta agronomică a României“ se aleg dnii P. S. Aurelian, I. Kalinderu, P. Poni.

În comisiunea care să examineze lucrările ce se vor prezenta la concursul premiului G. San-Marin din 1906 cu subiectul: „Studiu asupra monopolurilor în România“ se aleg dnii: P. S. Aurelian, C. I. Istrati, A. D. Xenopol.

În comisiunea fondului Adamachi se aleg membrii dnii Sp. Haret, P. Poni, împreună cu dl secretar general.

Dela dl I. Simionescu, profesor la facultatea de științe din Iași și fost bursier al fondului Adamachi, se primește pentru tipărire în publicațiunile acestui fond scrierea sa: „Fauna jurasică din Bucuregi“. Se recomandă secțiunii științifice.

Secțiunea științifică propune a se publica în *Anale* scrierea dlui D. Negreanu, membru corespondent, despre „Variațiunea temperaturilor de topire cu presiunea. Relațiuni între temperaturile absolute de topire ale corpurilor și presiuni“. Propunerea secțiunii se aprobă.

Fondul Adamachi. Dl P. Poni, ca membru al comisiunii fondului Adamachi, ceteste raportul acestei comisiuni despre lucrările în 1904—5 și despre propunerile pentru 1905—6. După o discuție, raportul se aprobă, dimpreună cu propunerile făcute printr'insul. Se decide ca delegațiunea dimpreună cu comisiunea fondului Adamachi să studieze proiectul de buget al acestui fond și să treacă într'insul o sumă pentru ajutorare, dacă veniturile vor permite.

A cincea ședință publică s'a ținut vineri la 1/14 aprilie sub prezidiul regelui Carol, precum a arătat mai pe larg primul nostru Salon din nr. trecut.

A șesea ședință publică s'a ținut luni la 4/17 aprilie. Cu asta ocaziune dnii N. Iorga și V. Babeș profesori universitari, au făcut doue importante comunicări, cel dintiu cu privire la „Viața și domnia lui Barbu Știrbei“ iar cel d'al doilea cu privire la „Fălcarită și mortalitatea copiilor mici“.

Comunicarea dlui dr. Babeș.

Fălcarită, spune dl dr. Babeș, nu e alt ceva de cât cunoscuta boală sub numele de tetanos. Baccilul acestei răspândite maladii se găsește pretutindeni, dar mai ales în praful străzilor, grajdurilor etc. Fălcarită sau tetanosul e una dintre flagelele care împreună cu gastro-enterita, și boalele de stomac și intestine, decimează anual numărul nouilor născuți. Modul de contractare al acestei maladii e ineculația, adică pătrunderea baccilului în organismul sau țesăturile noastre, prin mijlocul rănilor sau înțepărilor cu un corp încărcat cu asemenea baccili. Această maladie se mai numește și fălcarită, pentru motivul că ea se manifestă prin rigiditatea mușchilor și în special prin încheșterea mușchilor feței și apoi a mușchilor gâtului. Simptomele tetanosului devin vizibile de obicei 14 zile după infecție, alte ori înse chiar mai curând. Pentru combaterea ei trebuie să întrebuițăm serul antitetanic. Serul preventiv antitetanic obține mai totdauna un frumos succes, cel curativ înse nu. Dacă întrebuițăm serul antitetanic curativ, când boala s'a agravat rezultatul va fi nul, iar dacă îl întrebuițăm când maladia e slabă, nu știm cui să atribuim succesul, serului sau unor împrejurări naturale. În ori ce caz în privința vindecării tetanosului prin serul curativ nu există o convingețiune. În România acest flagel e destul de răspândit. Grație măsurilor luate de medicii de plasă mortalitatea prevenită din cauza fălcaritei a mai scăzut înse. Spre a ne face o idee de ravagiile ce această crudă boală face printre tinerele vârstare să producem câteva date statistice. Dl dr. Miron într'un interesant studiu asupra „Fălcaritei“ spune că la noi în țară mor anual 10.000 copii din cauza ei. În orașul Zimnicea mor anual de fălcarită mai mulți copii ca la Berlin. La București mor peste 200 de copii pe an. Dl dr. Nișescu a constatat că dela 1895 încoace mortalitatea a crescut neincetat. Dela 1904 mortalitatea a mai fost redusă grație măsurilor ce s'au luat. Se impune cu toate acestea o luptă mai aprigă pentru stârpirea acestei maladii. Trebuie să notăm înse, că cestiunea stârpirei fălcaritei, stă în legătură cu stârpirea moașelor enmpirice, care se servesc de tot felul de instrumente și bandaje infecte, care nu ascultă sfaturile medicilor și care chiar dela tăerea cordonului ombilicol al copiilor, le transmit tot felul de maladii, a căror victimă cad peste câteva zile. Trebuie să ieșim din negligența și din nepăsarea în care ne aflăm, și să aplicăm cu multă

rigoare toate măsurile de combatere pe care le indică oamenii de știință, căci altfel, atât această boală, cât și multe altele vor face progrese și mai mari în viitor.

Comunicarea dlui Iorga.

După dl dr. Babeș, a luat cuvântul dl N. Iorga, distinsul profesor dela facultatea de litere din București.

Într-o conferință literară, plină de documente și de interes, dl Iorga ne-a vorbit timp de o oră și jumătate, despre „Viața și domnia lui Barbu Știrbei“.

Dsa s-a împărțit conferința în două părți. În prima parte a vorbit despre viața lui dela 1849 înainte. Barbu Știrbei a fost numit domn al Munteniei în iunie 1849, și știrea suirei lui pe tron a produs o mare durere multora, care erau siguri de izbânda lor și așteptau să le vie doar numirea dela Constantinopol.

Mulți s'au consolată încă cu gândul că după 7 ani, în virtutea convenției dela Balta Liman, tronul va redeveni liber.

Înainte de domnie, Știrbei fusese pe rând clucer, vornic, logofăt, și făcuse parte din divanurile mai multor domnii de pe acele vremuri.

Creșterea lui și educația ce primise eră aleasă. Întors din grupul reformiștilor dela 1821, Barbu Știrbei a ocupat sub domnia lui Dimitrie Ghica, funcțiunea de prefect la Vlașca și apoi la Ilfov. Când s'a început pregătirile în vederea convenției dela Akerman, tendința spre reforme ia un caracter și mai acut.

Mai departe dl Iorga, vorbește foarte amănunțit de toate cele întâmplate până la suirea lui pe tron, precum și în urma acestui eveniment, spunând că domnia lui Știrbei și rezerva lui prudentă, a fost de folos de țerii.

Decernerea premiilor. Dl I. Bianu citește raportul general al comisiei pentru examinarea publicațiilor prezentate la premiile din 1905: Marele premiu Năsturel Herescu de 12.000 lei, Eliade-Rădulescu de 5000 lei și Adamachi de 5000 lei. La premiul cel mare au intrat 15 opuri; la al doile 15, la al treile 46.

Pentru Marele premiu Năsturel-Herescu de 12.000 lei comisiunea propune următoarele cărți: „Istoria lui Mihaiu-vodă viteazul. I. Răsmărițele și politica lui din afară“ de dl Ion Sirbu, cu 7 voturi pentru, 1 contra; „Explicațiunea instituțiilor lui Iustinian. Vol. I Partea II“, de George Danielopolu, cu 4 voturi pentru, 3 contra; „Idroterapia medicală“ de dr. George Baiulescu, cu 4 voturi pentru, 4 contra; „Poezii“ 1880—1904, de A. Vlahuță, cu patru voturi pentru, 4 contra.

După o discuție generală, la care iau parte mai mulți membri, dl Gr. G. Tocilescu citește raportul seu special asupra lucrării dlui dr. Ion Sirbu, care a obținut mai multe voturi în comisiune.

Urmează o discuție, apoi se pune la vot premiarea. Rezultatul votului este: 19 voturi pentru și 5 contra. Întrunind majoritate de două treimi, președintele proclamă în mijlocul aplauselor că premiul cel mare Năsturel-Herescu de 12.000 se decerne dlui Ion Sirbu pentru lucrarea sa „Istoria lui Mihaiu Viteazul. I.“

Pentru Premiul Eliade-Rădulescu de 5000 lei, comisiunea propune: „Fonetica alfabetului cirilic în textele române din veacul XVI și XVII în legătură

cu monumentele paleo-, sirbo-, ruso- și române slave“ de Ilie Barbulescu, cu 8 voturi pentru, contra 1; „I. N. R. I“ poemă biblică de Haralamb Lecca, cu 6 voturi pentru și 2 contra; „Povestiri“ de M. Sadoveanu, cu 5 voturi pentru și 2 contra.

Dl N. Quintescu citește raportul special asupra cărții dlui Barbulescu; dl Gr. G. Tocilescu citește raportul special asupra poemei dlui Haralamb Lecca; dl I. Bianu citește raportul special asupra cărții dlui M. Sadoveanu.

Se pune la vot întiu premiarea cărții dlui Barbulescu, care a întrunit 14 voturi pentru și 11 contra; deci neîntrunind majoritate de două treimi, se va pune la vot de nou în ședința următoare.

Se pune la vot premiarea poemei dlui Haralamb Lecca; întrunește 5 voturi pentru și 20 contra, prin urmare se respinge.

Se pune la vot premiarea lucrării dlui Sadoveanu, care întrunește 10 voturi pentru, 15 contra; deci premiarea se respinge.

În ședința următoare se pune de nou la vot premiarea lucrării dlui Barbulescu, care întrunește 17 voturi pentru și 6 contra. Deci premiul Eliade-Rădulescu de 5000 lei se decerne dlui Ilie Barbulescu.

Premiul Adamachi. Dl I. Bianu, raportorul general al comisiei premiilor, citește raportul comisiei, propunând premiarea următoarelor scrieri: „Gorjul istoric și pitoresc“ de At. Ștefanescu; „Cartea de aur“ 2 vol. de Teodor Păcățianu; „România din statul ungar“ de Ioan Russu Șirianu; „Studii“ de N. I. Apostolescu; „Dobrogea în pragul veacului al XX-lea“ de căpitan M. D. Ionescu; „Șoimii“ roman de M. Sadoveanu; „Patruzeci de predici populare“ de Iuliu Scriban; „Pentru o idee“ (Călătorie în Italia); „Spre desrobire“ roman de Eugenia Ianculescu de Reus; „Critică dramatică“ de Mihail Dragomirescu; „Bătrânul Dan“ poveste eroică de Gh. Silvan.

Raportorii speciali, dnii Bianu, Marian, Tocilescu, Quintescu, Vulcan, Xenopol, cetindu-și rapoartele, cărțile recomandate se pun la vot. Rezultatul votului: se premiază cărțile dlor Ștefanescu, Păcățianu, Sadovan, Scriban și căpitan Ionescu; ale dnilor Apostolescu, Dragomirescu, Russu-Șirian, I. Silvan întrunesc numai simplă majoritate, deci au să fie supuse a doua ora la vot, — iar votarea premiului pentru dna Ianculescu de Reus se respinge. În ședința următoare punându-se la vot de nou premiarea cărții dlui I. Russu-Șirianu, obține 18 voturi pentru și 8 contra; deci obținând două treimi, premiarea se proclamă; punându-se la vot cartea dlui Dragomirescu, obține 12 voturi pentru și 12 contra, deci premiarea se respinge; cartea dlui Apostolescu obține 12 voturi pentru și 13 contra, deci premiarea se respinge; cartea dlui Silvan obține 10 voturi pentru și 15 contra, deci se respinge.

La propunerea comisiei de premii, premiul Adamachi se împarte astfel: T. Păcățianu 1300 lei, M. Sadovan 1000, căpitan Ionescu 1000, A. Ștefanescu 800, I. Russu-Șirianu 500, I. Scriban 400 lei.

Alegere de membri. În secțiunea istorică, prin dl D. A. Sturdza se propune membru D. Onciul; la votare obține 14 voturi pentru și 9 contra; neîntrunind maioritate de două treimi, se pune la vot de nou în ședința următoare, când întrunește 18 voturi pentru și 7 contra, deci se proclamă membru.

Secțiunea științifică, prin raportul dlui dr. Victor Babeș, propune a se alege membru dr. Marinescu; la vot obține 21 voturi pentru și 2 contra; prin urmare se proclamă membru ales. Prin raportul dlui Gr. Stefanescu se propune alegerea de membru a dlui L. Mrazek, profesor la universitatea din București; rezultatul votului: 19 voturi pentru, 6 contra; deci se proclamă ales. Astfel s'au împlinit ambele locuri vacante.

Membri corespondenți se aleg: În secțiunea literară, la propunerea dlui I. Bianu, dl Sextiliu Pușcariu, cu 17 voturi pentru, 8 contra; în secțiunea istorică, la propunerea dlui D. A. Sturdza, dr. G. Popovici, cu 18 voturi pentru, 7 contra; în secțiunea științelor, la propunerea dlui dr. C. Istrati, Em. Racovița, cu 25 voturi pentru, 1 contra; la propunerea dlui dr. Istrati, G. Ghibănescu profesor în Iași, cu 18 voturi pentru și 7 contra; membru corespondent străin, tot la propunerea dlui dr. C. Istrati, dl A. Montandon, cu 22 voturi, contra 3.

Membri onorari se aleg dnii: general Barozzi și Ștefan Greceanu.

Ultima ședință publică. Dl I. Bogdan își ține discursul de recepțiune despre istoriografia română și problemele ei, la care răspunde dl D. A. Sturdza. În nr. viitor mai pe larg.

Ortografia Academiei în arhiepiscopia Blajului. În. Pr. SSa arhiepiscopul și mitropolitul din Blaj dr. Victor Mihályi de Apsa înștiințează Academia, că a introdus în arhiepiscopie ortografia Academiei Române; totodată alătură cercularul adresat arhiepiscopiei pentru introducerea acelei ortografii. Se ia act.

Pr. SSa episcopul dr. Demetriu Radu al Orăzii-mari adresează Academiei cererea să dăruiască pentru biblioteca episcopescă din Oradea-mare, care se aranjează acuma în noua localitate din reședința episcopescă renovată, publicațiunile Academiei. Cererea se aprobă.

Secțiunea științifică propune: 1, Să se inapoieze dlui dr. G. Crăiniceanu scrierea sa „Literatura medicală românească” spre a o completa arătând și epoca până la care se va întinde biografia acelei literaturi; 2, Să se publice (în stenografie) „Tabelele de logaritmi vulgari (cu diferențele lor) în 18, 19 și 20 zecimale” de dl inginer Guido Bansek și, dacă Academia nu dispune de mijloace, să se intervină la ministerul instrucțiunii publice spre a procura acele mijloace; 3, Să se tipărească în Publicațiunile fondului Adamachi scrierea dlui I. Simionescu: „Fauna jurasică din Bucegi”. Propunerile secțiunii se aprobă.

Subiecte nouă de premii. Secțiunea literară propune următoarele subiecte de premii: Să se publice la concursul premiului Carp din 1909 subiectul: „Sintaxa limbei române, studiată în mod istoric și comparativ”; la concursul premiului Eliade Rădulescu din 1910 subiectul: „Poezia populară românească, cuprinsul, stilul și versificația ei, studiate în asemănările și în legăturile ei cu poezia românească cultă și cu poezia populară a altor popoare mai ales a celor vecine, cari au avut influență asupra culturii poporului românesc. Se va studia versificația românească populară și artistică în comparație cu cea latină clasică, cu cea latină medievală și cu cea romanică”; la concursul premiului Adamachi din 1910 subiectul: „Sufixe de formare a cuvintelor în

limba românească studiate din punctul de vedere al formei, al sensului și al originii lor”. Se aprobă.

Membri noi. Dnii dr. Marinescu, Mrazek și Onciul, noii membri prezintându-se, după alegerea lor, în ședință, mulțumesc Academiei pentru onoarea ce li s'a făcut. Președintele îi felicită în numele Academiei. (Aplause.)

Cererea dlui Iosif Popovici de a i se da un ajutor la înființarea atelierului fonografic, la propunerea secțiunii literare, se rezolvă achitându-i-se câte o mie de lei pe doi ani și recomandându-l sprijinirii ministeriului de culte.

Constituirea secțiunilor: Secțiunea literară, președinte Iosif Vulcan, vicepreședinte I. C. Negruzzi; secțiunea istorică, președinte I. M. Moldovan, vicepreședinte D. A. Sturdza; secțiunea științelor, președinte P. S. Aurelian, vicepreședinte dr. C. I. Istrati. Secretari ai secțiunilor aleși pe timp de șapte ani, sunt dnii: în secțiunea literară N. Quintescu, în secțiunea istorică C. Erbiceanu, în secțiunea științelor Gr. Ștefanescu.

Secretar general, pe timp de 7 ani, se realege în mijlocul aplauselor, dl D. A. Sturdza, care mulțumind pentru alegerea sa, citește un memoriu despre activitatea Academiei în timp de 21 ani, de când a fost ales secretar general, arătând marele progres făcut în timpul acesta.

Pentru modificarea regulamentului s'a ales o comisiune în persoanele dlor Maioreșcu, Bianu, Kalinderu, Sturdza, Aurelian, Haret și Istrati, care să facă un proiect pentru anul viitor.

Președinte s'a reales cu mare entuziasm dl Ion Kalinderu, care a mulțumit emoționat.

Închiderea sesiunii s'a făcut marți la 11/24 aprilie.

LITERATURĂ.

Conferențele literare din Sibiu, bine primite de public, au atras interesarea generală. Ultimul conferențiar a fost dl dr. Ioan Boreia, care a vorbit despre teatrul lui Alecsandri. Mai mult s'a ocupat de tragedia „Despot-vodă”, analizând frumusețile literare ale ei.

Între Someș și Prut. Sub titlul acesta institutul grafic Minerva din București a scos la lumină un volum de impresii și amintiri, de dl Augustin Paul. Autorul este cunoscut din coloanele „Gazetei Transilvaniei” unde scrie sub pseudonimul „Delaletca” și unde au apărut cele mai multe din aceste lucrări. Autorul scrie ușor și bine românește; de aceea merită sprijinul publicului. De vânzare la librăria Ciurcu și Zeidner în Brașov. Prețul: 1 coroană 75 bani franco.

Monografia comunei Măderat. Sub titlul acesta dl Petru Vaneu învățător a scos la lumină în Arad o lucrare interesantă, care conține monografia comunei Măderat în comitatul Arad. Ca adaus se publică Colinde la Nașterea Domnului. Prețul 2 coroane.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Promoțiune. Dl Octavian Utalea, candidat de avocat în Mureș-Oșorhei, a fost promovat la universitatea din Cluj doctor în drept.

Cenzură de profesor. Dl *Tit Liviu Blaga* a făcut cu bun succes examenul special de profesor din științele matematice la universitatea din Budapesta. — Dl *Traian Suctu*, bursier al fundației Gozsdu, a făcut la univesitatea din Cluj cenzură de profesor.

Dar pentru școală. Dl dr. *Daniil Fireza*, se-cretar episcopesc în Lugoj, precum aflăm din „Drapelul“, a dăruit școlii române gr. cat. din comuna sa natală Uricani 300 cor., în semn de recunoștință pentru primele cunoștințe ce și-a câștigat acolo ca băiat de școală.

C E E N O U ?

Hymen. Dl *Alexandru Bocșan*, notar cercual în Delinești și dșoara *Rosa Dragoș* din Lugoj s'au logodit. — Dl *Aurel Păcurariu*, căpitan e. r. în regimentul de infanterie nr. 63 și dșoara *Hermîna de Jelussig* s'au cununat la 15 l. c. în Cluj.

Escursiune la Constanța. Sâmbătă la 2/15 aprilie câțiva membrii ai Academiei Române de peste hotare au făcut o escursiune la Constanța, unde au fost primiți foarte afabil. Au vizitat portul, vapoarele și au asistat la sosirea noului vapor „România“, care a fost primit cu mare entuziasm de tot orașul. Au luat parte la escursiune dnii S. Fl. Marian, I. Moldovan, Nicolau Teclu cu dșoara fiică. La succesul acestei escursiuni a contribuit mult prezența dlui ministru de lucrări publice Ioan Grădișteanu, care cu manierele sale afabile a pus la dispoziția academicianilor tot ce a fost vrednic de văzut. Societatea s'a întors la București luni în 4/17 aprilie la miazăzi.

Noi advocați români. Dl dr. *Aurel Novac* a făcut în Budapesta cenzură de avocat. — Dl dr. *Sever Barbura* a făcut în Budapesta cenzură de avocat și se va așeza în Pecica, comitatul Arad.

Scăpat din închisoare. Dl dr. *Cassiu Maniu*, tinerul avocat din Cluj, implinindu-și osânda de un an în închisoarea de stat din Vaț, la care a fost condamnat într'un proces de presă, a fost liberat și s'a întors acasă.

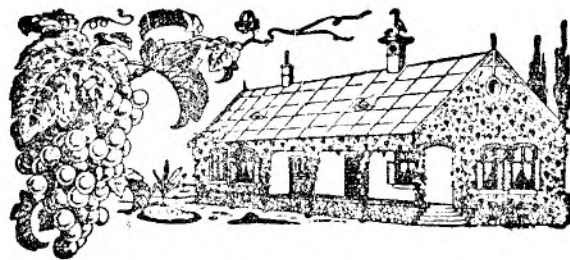
Au murit: *Ioan Simionășiu*, președintele oficiului orfanal din Deva, un harnic și iubitor fiu al neamului român, la Deva în 2/15 aprilie, în etate de 67 ani; — *Stefan Ciorogariu*, notar comun. în Cinteiu, comitatul Arad, la 10 aprilie în etate de 56 ani, jelit de toți; — *Eugen Șimonca*, candidat de avocat, un tiner foarte talentat, la 9 aprilie, în Drăgești, în etate de 29 ani; — *Dionisiu Cimponeșiu*, director de telegraf militar și de poștă, în Saraievo, la 26 martie, în etate de 61 ani; — *Teodor Oancea*, un harnic notar comunal, în comuna B. Lazuri din Bihor, la 19 aprilie în etate de 50 ani; — *Ioachim Frenț*, paroc gr. cat. în Zabran la 19 aprilie în etate de 42 ani.

Călin্দarul săptămânei.

Dumineca Paștilor, ev. Ioan c. I.
Întru început era cuvântul...

Ziua sept.	Călin্দarul vechiu	Călin্দ nou
Duminecă 17	(+) Sf. Pași	30 Catarina
Luni 18	(+) Lavinia Paștilor	1 Maiu Filip
Marti 19	(+) C. Ioan dela peșt.	2 Anastasia
Mercuri 20	C. Teodor	3 † Af. Crucii
Joi 21	M. Ianuarie	4 Florian
Vineri 22	C. P. Teodor	5 Pius
Sâmbătă 23	(+) Mart. George	6 Ioan P.

Proprietar, redactor respunzător și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ALDĂS NR. 14/296 b.)

Plantați viță de vie lângă fieceare casă și în grădnilor de lângă casă în pământ și nășip.

Strugurii se fac în patria noastră peste tot și nu există casă, lângă zidurile căreia să nu poată fi cultivați cu puțină îngrijire; pe lângă aceasta ei formează o po-doabă aleasă și pentru alte edificii, grădini, garduri etc. fără ca să ia cea mai mică parte din spațiul desti-nat pentru alte scopuri. Ei sunt poamele cele mai mul-tămiloare, pentru că rodese în tot anul.

Spre acest scop înse nu putem folosi tot felul de viță, pentru că o mare parte din ele la dezvoltare nu rodese; din această cauză până acum multe n'au putut da rezultat. Dacă înse plantăm sorte potrivite pentru formarea de vițe, vedem casa în tot timpul coacerii cu cea mai aleasă tămăioasă și alte feluri de struguri dulci.

Soiurile sunt descrise într'un preț curent ilustrat, care se trimite gratis fiecăruia, care își trimite adresa cu o carte poștală. Altoi de viță nobilitată se mai găsește în cantitate mare cu prețuri reduse. Vinuri pentru familie: dela 50 litri în sus, cu prețurile cele mai efline, precum și „Delaware“ luciu pentru plantat și mustre de vin din ea.

Prima plantațiune de nobilitare a viilor de Érmellék

Nagy-Kágya (comitatul Bihor.) 5-8

BIHOREANA

instituit de credit și economii
societate pe acții

Centrala în Orașea-Mare. Filiala în Tinca.
Capital social 600.000 coroane.

1. Primește bani spre fructificare pe lângă libele de depuneri, sau în cont curent și după banii depuși spre fructificare plătește interese de 4½%. Darea după interesele de depuneri o plătește institutul.

2. Acoardă împrumuturi ipotecare.

3. Acoardă împrumuturi simple țără-neșei pe obligațiuni cu caventi (credite personale țărăneșei.)

4. Escomptează cambii (polițe), efecte și pretensiuni sigure către casse publice cu scadențe fixe.

5. Acoardă împrumuturi pe lângă amanetare de efecte (lombard).

6. Acoardă credite cambiale și de cont curent cu acoperire ipotecară, sau de alta natură.

7. Îngrijește afaceri economice și tot felul de afaceri de bancă.

Noroc gigantic la Török.

E neîntrecut norocul ce se ține morțiș de banca noastră. În vreme scurtă am plătit stimaților noștri cupărători câștiguri mai mult de 18 milioane coroane; esclusiv în ultimele 6 luni cele mai mari două câștiguri și adevă:

câștigul de **602,000** coroane pentru losul nr. 98,924,

câștigul principal mai mare de **400,000** coroane pentru losul nr. 83,451, apoi 100000, 800000, 700000, 600000, 25000, 20000, mai multe câștiguri de 15000, 10000 și afară de acestea încă multe alte mai mari câștiguri.

De aceea recomandăm, ca să luați parte la tragerile cele mai bogate din lume, cari se încep cât de curând și să comandați la noi un los norocos.

La tragerile ce se încep, tragerea 16., pe **110.000** losuri **55.000** câștiguri în bani, cari fac total suma uriașe de **14 milioane 459.000 coroane.**

Să-și caute fiecare numele!

(care-l poate afla în alfabet)

Fiecare să-și încerce norocul cu numărul, ce corespunde numelui seu, or numelui vr'unii membru al familiei.

Ein Jeder suche seinen Namen!

(welcher alphabetisch geordnet zu finden ist.)

Ein Jeder versuche sein Glück mit derjenigen Nummer, welche neben seinem Namen oder dem eines seiner Familienmitglieder verzeichnet steht.

Adám	982	Cecilia	83156	Gellert	72630	János	82957	Manó	C3259	Salamon	2895
Adél	4143	Celestin	83519	Gereben	82849	Jenő	83245	Marcel	2881	Samu	7979
Adolár	12962	Daniel	2778	Gergely	83216	Jolán	2877	Margit	7280	Sándor	17763
Agnes	23511	David	5657	Geza	2797	Jónás	7260	Mária	17707	Sári	22019
Agoston	24242	Denes	12126	Gizella	5649	Józsa	13230	Márkus	22014	Sarolta	24029
Aladár	28818	Dezso	20983	Gusztáv	13151	József	21452	Mártha	24003	Sebestyén	24289
Albert	44360	Domokos	23006	György	21145	Judith	23095	Márton	24274	Simon	40746
Alfred	59119	Dóra	34258	Gyozó	23018	Juliska	23958	Matild	40705	Szerena	57716
Akos	72613	Dorotea	29529	Gyula	24268	Kálmán	40482	Matyas	56693	Taksony	59575
Amália	82811	Edith	56310	Hedwig	29633	Karolin	56572	Melania	59561	Tamás	80973
Ambrus	83145	Ede	59159	Helena	56625	Károly	59508	Menyhért	80019	Tasziá	83022
Andor	83309	Edwin	72622	Henriette	59147	Katinka	72615	Mihály	83006	Terus	83306
András	990	Elok	82836	Henrik	72633	Kazmér	82968	Miklós	83273	Tibor	2898
Anna	4948	Elemér	83164	Hermann	82954	Kelemen	83246	Miksa	2890	Tihámér	8504
Antal	12417	Emma	2781	Hermína	83217	Klara	83278	Milán	7288	Timon	18652
Aranka	20593	Emma	2781	Hilda	2799	Klotild	7266	Mór	17738	Tivadar	22027
Armánd	22514	Erno	5641	Kubert	6313	Kornel	16863	Móric	22016	Tóbiás	24035
Arnold	24248	Ernesztin	12433	Hugó	13134	Kornelia	22062	Nándor	24014	Úrbán	24295
Árpád	28828	Erwin	23007	Humbert	21147	Kristóf	25097	Narcisz	24279	Valéria	40789
Arthur	44389	Eva	24259	Ioolyka	23077	Krisztina	24365	Oiga	40731	Vazul	58013
Aurél	59142	Eva	24259	Iuduska	24277	Lajos	40485	Olivér	57098	Vendel	59586
Attila	72615	Erzsebet	29536	Ignác	29617	László	56678	Orbán	59566	Viktor	80974
Bálázs	82826	Eszter	56471	Iika	56562	Laura	69532	Oszkár	80158	Viktoria	83047
Bálint	83155	Etel	59163	Illés	50188	Lézar	73076	Otto	83008	Vilbald	83302
Barnabás	83511	Fabian	72625	Hma	72639	Lénárt	82962	Ódón	83281	Vilma	2900
Béla	2749	Felix	82837	Hona	82955	Lenke	83255	Pál	2892	Vilmos	8618
Benedek	5498	Ferdinánd	83215	Imre	83225	Leó	2879	Paula	7300	Vince	18655
Bernát	12424	Ferenc	83531	Ince	2876	Leónia	7278	Petronella	17740	Virgil	22029
Berta	20978	Flóra	2798	Ipoly	6432	Lidia	17550	Péter	22017	Zoltán	24014
Bertalan	22523	Franciska	5642	Iren	13229	Lipót	22009	Piroska	24017	Zsigmond	25156
Blanka	24251	Frida	12435	Irma	21148	Loránt	23130	Pista	24288	Zsófia	42270
Bódog	28886	Frigyes	21144	István	23092	Lothár	24373	Rafáel	40742	Zsuzsanna	58021
Bogdán	56273	Fülöp	23009	Izabella	24354	Lórcinc	40702	Regina	57286		
Borbála	59145	Gábor	24263	Isidór	40463	Ludmilla	56687	Richard	59573		
Boriska	72618	Gabriella	29541	Iván	56556	Luzsa	59556	Róbert	80639		
Brunó	82834	Gáspár	56511	Jakab	59203	Malvin	73136	Rózsika	83020		
		Gedeon	59164	Janka	72644	Manfréd	82975	Rudolf	83296		

Cel mai mare eventual câștig **1.000,000 DE COROANE.**

Mai departe premiu 600.000, un câștig de 400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 à 10.000 și încă multe alte câștiguri.

Prețurile losurilor de prima clasă:

1/4 los orig. fl. — 75 sau 150 cor. || 1/4 los orig. fl. 150 sau 3.— kor.

1/2 " " 3.— " 6.— " || 1/2 " " " 6.— " 12.— "

Losurile se trimit cu ramburs, or după anticipativa trimitere a sumei.

Conspectul oficios gratis. Ne rugăm pentru comande imediat la losurile amintite, or mai târziu

până în 7 mai a. c.

a trimite la noi cu încredere, fiind că numerii norocoși se trec iute.

(3—6)

Török A. és Tsa

Casă de bancă în Budapesta. Cea mai mare prăvălie de losuri din patrie.

Prăvăliile principale de losuri: Centru: Teréz-körut 46/a. I. Filială: Váci-körut 4/a.

II. Filială: Muzeum-körut 11/a. III. Filială: Erzsébet-körut 54/a.